

Virtuaalisen kielitarjonnan luominen Ulysseus Eurooppa-yliopistolle

Artikkelissa esitellään kuuden eurooppalaisen korkeakoulun yhteistyönä luotavaa kieliohjelmää, joka on osa uutta rakenteilla olevaa Eurooppa-yliopistoa. Kehitteillä oleva kieliohjelma tukee Ulysseus Eurooppa-yliopiston tavoitetta kasvattaa Euroopan kielivarantoa korkeakoulujen välistä yhteistyötä lisäämällä. Artikkeliki kuvaa kieliohjelman kehittämisprosessia sekä yhteistyön mukanaan tuomia hyötyjä ja mahdollisia haasteita.

Julkaistu: 7. syyskuuta 2022 | Kirjoittaneet: Maarit Ohinen-Salvén ja Taija Hämäläinen

Johdanto

Kansainvälistyvässä maailmassa monipuoliselle kielitaidolle on tarvetta niin henkilökohtaisessa elämässä kuin opiskelu- ja työyhteyksissäkin. Myös Euroopan sisällä hyvä kielitaito ja kulttuurierojen ymmärtäminen avaavat uusia mahdollisuuksia ja edesauttavat liikkuvuutta. (Pyykkö 2017; Elinkeinoelämän keskusliitto 2022.)

Viimeistään koronaviruspandemia osoitti korkeakouluille, miten paljon joustavuutta verkko-opinnot tarjoavat sekä opiskelijoille että korkeakouluille. Siksi myös virtuaalisten kieliohjelmien kysyntä on kasvanut huomattavasti, ja tähän kysyntään Ulysseus Eurooppa-yliopisto sekä sen +2 Language Programme -kieliohjelma haluavat vastata. Tässä artikkelissa esittelemme Ulysseus Eurooppa-yliopistoa, sen kieliohjelmassa tehtävää kansainvälistä yhteistyötä ja yhteistyön mukanaan tuomia hyötyjä sekä siihen mahdollisesti liittyviä huolenaiheita.

Ulysseus Eurooppa-yliopisto

Ulysseus Eurooppa-yliopisto on kuuden eurooppalaisen korkeakoulun muodostama yliopistoallianssi, joka rakentaa laadukasta Eurooppa-yliopistoa eurooppalaisia arvoja kunnioittaen. Ulysseus-yhteistyöllä on yleishyödyllisiä tavoitteita, kuten mukana olevien

korkeakoulujen toiminnan kehittäminen, alueellisen kehityksen tukeminen, osaamiserojen pienentäminen, eurooppalaisten arvojen vahvistaminen sekä maailmalle avoimen yliopistomallin edistäminen. (Ulysseus European University 2022.)

Ulysseus tarjoaa opiskelijoilleen mahdollisuuden yhteistutkinnon (joint degree) tai kaksoistutkinnon suorittamiseen ja edistää tutkimustoimintaa vahvassa yhteistyössä kuuden innovaatiohubin kanssa. Innovaatiohubit sijaitsevat jokaisessa kumppanikorkeakoulussa, ja ne keskittyvät paikallisiin tutkimus- ja kehityshaasteisiin. (Ulysseus European University 2022.) Ulysseus Eurooppa-yliopiston ovat luoneet yhteistyössä kuusi korkeakoulua Euroopan komission rahoituksella: Université Côte-d'Azur Ranskasta, Università di Genova Italiasta, Universidad de Sevilla Espanjasta (koordinaattori), Technical University of Košice Slovakiasta, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Suomesta sekä Management Center Innsbrück Itävallasta.

+2 Language Programme -kieliohjelma

Ulysseuksen virtuaalista kielitarjontaa luodaan osana Haaga-Helia ammattikorkeakoulun koordinoimaa Building up Competences for Future -nimistä työpakettia. Kyseiseen työpakettiin kuuluu kieliohjelman lisäksi myös muita osaohjelmia, joiden yhteisenä tarkoituksena on kouluttaa Ulysseus-opiskelijoista digitaalisesti taitavia, monikielisiä ja aloitekykyisiä Euroopan kansalaisia.

Kieliohjelman nimi +2 Language Programme (+2LP) perustuu Euroopan unionin kielipoliittiseen linjaukseen, jonka tavoitteena on, että kaikki EU-kansalaiset hallitsisivat kahta vierasta kieltä oman äidinkiellensä lisäksi. (Language Policy 2022) Tavoitteena on edistää monikielisyyttä, parantaa kansainvälisiä liikkuvuus- ja työllistymismahdollisuuksia, madaltaa maiden ja kulttuurien välisiä raja-aitoja sekä vahvistaa kulttuurienvälistä ymmärrystä. Kahden vieraan kielen osaaminen on perinteisesti ollut melko yleistä suomalaisissa korkeakouluissa (mm. Saarinen, Kauppinen & Kangasvieri, 2019), mutta osalle kumppanikorkeakouluista tämä on uutta.

+2LP-ohjelman vieraiden kielten verkko-opintojaksot täydentävät kumppanikorkeakoulujen omaa opintopakettia. Yhteistyössä hyödynnetään jo olemassa olevaa kieliopintojen tarjontaa sekä luodaan kokonaan uusia opintopaketteja Ulysseus-yhteistyön tarpeisiin. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu tuottaa +2LP-ohjelmaan useiden vieraiden kielten opintopaketteja, joista osa pohjautuu kansallisessa KiVAKO-hankkeessa tuotettuihin avoimiin materiaaleihin.

Tarkoitus ei ole korvata olemassa olevaa opintopakettia vaan täydentää ja laajentaa kumppanikorkeakoulujen tarjontaa. Virtuaaliopintopaketteja tuotetaan kymmenessä eri kielessä useammalla eurooppalaisen viitekehyksen määrittelemällä taitotasolla (Common European Framework of Reference for Languages 2020). Kaikissa kymmenessä kielessä tarjonta alkaa alkeistasolta, ja kieltä voi opiskella itsenäisen kielenkäyttäjän tasolle asti, kielestä riippuen tasolle B1 tai tasolle B2. Kaiken kaikkiaan +2LP-ohjelmassa luodaan 36 virtuaalista opintopakettia. Tarjontaan kuuluvat kielet ja taitotasot esitellään taulukossa 1. (Ulysseus European University 2022.)

Kieli	Taso	Kieli	Taso
englanti	A1-A2-B1-B2	arabia	A1-A2-B1
espanja	A1-A2-B1-B2	kiina	A1-A2-B1
italia	A1-A2-B1-B2	slovakki	A1-A2-B1
ranska	A1-A2-B1-B2	suomi	A1-A2-B1
saksa	A1-A2-B1-B2		
venäjä	A1-A2-B1-B2		

Taulukko 1. Ulysseus +2 Language Programme: Kielitarjonta. (Ulysseus European University 2022.)

Englannin, espanjan, italian, ranskan, saksan ja venäjän A1-tason opintojaksot ovat avoimia kaikille kiinnostuneille myös Ulysseus-yhteisön ulkopuolella. Avoimuudella tuetaan ja monipuolistetaan eurooppalaista kielivarantoa. Näiden kielten korkeamman tason opintojaksot sekä neljän muun mukana olevan kielen tarjonta on suunnattu A1-tasolta lähtien vain Ulysseus-korkeakoulujen opiskelijoille.

Ulysseuksen kielitarjontaan tulee opintojaksoja, joiden toteutustapa vaihtelee täysin itsenäisistä non-stop-periaatteella suoritettavista toteutuksista ohjatumpiin toteutuksiin, joilla on opettajan pitämiä oppitunteja verkossa. Kaikki opintojaksot tuotetaan Ulysseuksen omalla Moodle-oppimisolustalla.

Mikäli edellä mainittujen opintojaksojen tuottamisen jälkeen jää aikaa ja resursseja, +2LP -ohjelmassa on mahdollisuus tuottaa myös muita monikielisyyteen liittyviä aktiviteetteja mm. opiskelija- ja henkilöstövaihdon tueksi. Alustavia keskusteluja on käyty virtuaalisesta Café Linguasta ja tandem-ohjelmasta.

Ulysseus-kieliopintojen suunnittelusta vastaa tiimi, johon on nimetty edustaja jokaisesta kumppanikorkeakoulusta. Tiimi aloitti työskentelynsä maaliskuussa 2021. Aluksi kartoitettiin kumppanikorkeakoulujen olemassa olevat vieraiden kielten virtuaaliset opintojaksot, joita voisi muokata Ulysseuksen kielitarjontaan sopiviksi. Tällaisia opintojaksoja oli vain kahdella kumppanikorkeakoululla, mikä kuvastaa korkeakoulujen erilaisia lähtötilanteita virtuaalisten opintojaksojen tuottamisessa. Tiimi aloitti yhteistyön laatimalla kieliohjelman työskentelyä ja tuotoksia linjaavan käsikirjan *Ulysseus +2 Language Programme Framework and Design Handbook* yhteistyön alettua huhtikuussa 2021. Käsikirjassa linjattiin yhteistyön kulku, luotiin aikataulu ja määriteltiin keskeiset käsitteet yhteistyön pohjaksi.

Seuraavaksi varmistettiin, että sekä jo olemassa olevat opintojaksot että uudet opintojaksot täyttävät Ulysseus-opintojaksoille asetetut tarpeet ja kriteerit. Tämä keskinäinen laadunvarmistustyö alkoi toukokuussa 2021 tiimissä luodun kriteeristön mukaisesti. Työ jatkuu sitä mukaa kuin kumppanikorkeakoulut saavat tuotettua opintojaksoja Ulysseus-tarjontaan. Laadunvarmistuskatselmoinnin jälkeen opintojaksoihin tehdään tarvittaessa muutoksia.

Huhtikuussa 2022 tiimi sai valmiiksi A1-tason opintojaksot kuudessa ensimmäisessä kielessä, ja ne tulevat tarjolle lukuvuoden 2022 - 2023 aikana. Muiden +2LP-ohjelmaan kuuluvien 30 opintojakson on oltava valmiina syyskuussa 2023.

Yhteistyön hyödyt

Ulysseus +2LP-ohjelmassa on tarkoitus luoda runsas kielitarjonta sekä Ulysseus-opiskelijoille että laajemmallekin yleisölle. Tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä valtaosa Ulysseus-opiskelijoista opiskelee kahta vierasta kieltä oman äidinkiellensä lisäksi.

+2LP-ohjelma tarjoaa eri korkeakoulujen opiskelijoille mahdollisuuden opiskella kieliä, joita heidän omassa oppilaitoksessaan ei opeteta. Lisäksi valitsemalla ylemmän tason opintojaksoja, joita omassa korkeakoulussa ei ole tarjolla, opiskelijat voivat päästä kieliopinnoissaan pitkälle. Tämä etu on vastavuoroinen: osa +2LP-korkeakouluista tarjoaa alkeisopintoja, joita puolestaan ei järjestetä kaikissa korkeakouluissa. Opiskelijoiden mahdollisuudet valita opintojaksoja ja oppia uusia kieliä siis lisääntyvät.

Kielitaidon kehittymisen lisäksi +2LP tarjoaa Ulysseus-yhteisölle mahdollisuuden päästä mukaan kansainväliseen liikkuvuuteen ja yhteistyöhön. Ulysseus-verkko-opintojaksoille osallistuminen antaa opiskelijoille kansainvälistä kokemusta ja kontakteja, joita he eivät ehkä kotikorkeakoulussaan saisi. Se myös mahdollistaa opiskelun kansainvälisessä ryhmässä ja näyttää, kuinka eri tavoin asioita tehdään eri maissa ja korkeakouluissa. Tämä kansainvälistyminen on tärkeää opiskeluvuosina ja myös myöhemmin työelämässä. Kansainvälisen kokemuksen saaminen ja kulttuuristen taitojen oppiminen kotimaassa ja omassa oppilaitoksessa on monille suuri etu.

Ulysseus-yhteistyö tarjoaa myös kielenopettajille uutta: uusia kollegoita ja mahdollisuuksia laatia opintojaksotarjontaa yhdessä heidän kanssaan. Erityisesti vähemmän opiskeltujen kielten opettajat voivat yhteistyön myötä kansainvälisesti opettaessaan saada entistä enemmän opintojaksoja ja opiskelijoita – koko Ulysseus-yhteisössä on todennäköisesti enemmän tarvetta kieltenopetukselle kuin yksittäisessä oppilaitoksessa. Yhteistyö tarjoaa opettajille myös mahdollisuuden oppia uusia taitoja ja hankkia sekä haastaa verkkopedagogista osaamistaan.

Yhteistyön mahdolliset huolenaiheet

Kaikki Ulysseus-korkeakoulut jakavat yhteisen tavoitteen tarjota uusia kielten opintojaksoja Ulysseus-yhteisölle. Korkeakoulujen erilaiset käytänteet ja tavat tehdä asioita saattavat kuitenkin haastaa tämän suunnitelman. Esimerkiksi opintojaksojen aikataulutus voi olla hankalaa, koska +2LP-korkeakouluissa akateemiset aikataulut ovat erilaisia ja lomien sekä lukuvuoden ajoitus vaihtelee maittain.

Ajoituksen lisäksi myös korkeakoulujen käyttämät erilaiset oppimisalustat voivat aiheuttaa haasteita. Materiaalin siirtäminen yhdeltä verkkoalustalta toiselle, esimerkiksi Ulysseuksen Moodle-alustalle, vie aikaa ja vaatii työtä, samoin materiaalin muokkaaminen Ulysseus-tarpeisiin

sopivaksi. Prosessin helpottamiseksi tarjolla on kuitenkin sekä IT-tukea että verkkopedagogista neuvontaa.

Verkko-opetus on edelleen melko uutta joissakin Euroopan maissa, ja jotta opetus voidaan muokata lähiopetuksesta verkkoversioiksi, opastus ja harjoittelu voi olla tarpeen. Tämä vie aikaa, kuten myös uuden verkkomateriaalin laatiminen ja digipedagogisten taitojen kehittäminen.

Loppupäätelmät

+2LP-ohjelma on eri puolilla Eurooppaa toimiville korkeakoulujen kieltenopettajille hyvin kiinnostava ja inspiroiva tapa tehdä kansainvälistä yhteistyötä ja parantaa omaa ammatillista osaamistaan. Huolimatta mahdollisesti ilmenevistä haasteista ja tarvittavista muutoksista Ulysseus-yhteistyö tarjoaa osallistuville oppilaitoksille uuden ja ainutlaatuisen tavan kehittää toimintaansa – ja tätä tavoitetta ei olisi mahdollista saavuttaa yksin.

Maarit Ohinen-Salvén työskentelee ruotsin kielen lehtorina Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa ja vastaa +2Language Programme -kieliohjelman koordinoinnista Task Managerin roolissa.

Taija Hämäläinen työskentelee suomen kielen lehtorina Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa ja toimii asiantuntijana +2Language Programme -kieliohjelmassa.

Lähteet

Common European Framework of Reference for Languages (2020). <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
(<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>)

Elinkeinoelämän keskusliitto (2022). Vahva suomen kielen taito ei ole työpaikan saannin edellytys. <https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/vahva-suomen-kielen-taito-ei-ole-tyopaikan-saannin-edellytys/> (<https://ek.fi/ajankohtaista/tiedotteet/vahva-suomen-kielen-taito-ei-ole-tyopaikan-saannin-edellytys/>)

Language Policy (2022). Fact Sheet on the European Union. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>
(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy>)

Pyykkö, R. (2017). Monikielisyys vahvuudeksi. Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51.
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160374>
(<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160374>)

Saarinen, T., Kauppinen, M. & Kangasvieri, T. (2019). Kielikäsitteet ja oppimiskäsitteet koulutuspolitiikkaa linjaamassa. Teoksessa Saarinen T., Nuolijärvi, P., Pöyhönen, S. & Kangasvieri T. (toim.) *Kieli, koulutus, politiikka*. Tampere: Vastapaino.

Ulysseus European University (2022). <https://ulyseus.eu/?lang=fi> (<https://ulyseus.eu/?lang=fi>)

Artikkeliin viittaaminen

Ohinen-Salvén, M. & Hämäläinen, T. (2022). Virtuaalisen kielitarjonnan luominen Ulysseus Eurooppa-yliopistolle. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 13(4). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2022/virtuaalisen-kielitarjonnan-luominen-ulyseus-eurooppa-yliopistolle> (<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-syyskuu-2022/virtuaalisen-kielitarjonnan-luominen-ulyseus-eurooppa-yliopistolle>)